

Sygnatura akt IV U 274/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 08 lutego 2018 r.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marta Ładzińska

Protokolant: Agnieszka Zamojska

po rozpoznaniu w dniu 08 lutego 2018 r. w Jeleniej Górze

sprawy z odwołania J. G.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. I Inspektorat we W.**

na skutek odwołań od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 14 października 2016 r. znak (...) - (...) numer sprawy (...)

w przedmiocie zasiłku chorobowego, zasiłku macierzyńskiego

oraz z dnia 06 lutego 2017r. znak (...) - (...) numer sprawy (...) w przedmiocie odsetek od zasiłku chorobowego i zasiłku macierzyńskiego

I. umarza postępowanie w zakresie odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. I Inspektoratu we W. z dnia 14 października 2016 r. znak (...) - (...);

II. oddala odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. I Inspektoratu we W. z dnia 06 lutego 2017 r. znak (...) - (...);

III. kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt IV U 274/16

UZASADNIENIE

Ubezpieczona J. G. wniosła odwołanie od decyzji organu rentowego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 14.10.2016 r. znak (...) - (...) odmawiającej jej przyznania prawa do zasiłku chorobowego za okres od 05.03.2016 r. do 28.07.2016 r. oraz do zasiłku macierzyńskiego za okres od 29.07.2016 r. do 27.07.2017 r. Domagała się zmiany decyzji poprzez przyznanie wnioskodawczyni prawa do zasiłku chorobowego oraz zasiłku macierzyńskiego. Wniosła również o przyznanie jej odsetek od ww. świadczeń.

W uzasadnieniu odwołania wnioskodawczyni wskazała, że wbrew twierdzeniom organu rentowego jako osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę podlega od dnia 22.12.2015 r. obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu oraz ubezpieczeniu chorobowemu, a co za tym idzie przysługuje jej prawo do zasiłku chorobowego i macierzyńskiego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy (k. 9) wniósł o jego oddalenie. Organ rentowy zarzucił, że decyzją z dnia 01.09.2016 r. stwierdzono, że wnioskodawczyni nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym i stanowiło to podstawę do odmowy przyznania jej zasiłku chorobowego i macierzyńskiego.

Postanowieniem z dnia 12.12.2016 r. na podstawie przepisu art. 477 (10) § 2 k.p.c. sąd uznał się niewłaściwym do rozpoznania sprawy o odsetki i przekazał sprawę do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych we W..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych we W. dnia 06.02.2017 r. wydał decyzję odmowną znak (...) - (...) w zakresie żądania odsetek.

Ubezpieczona J. G. wniosła odwołanie od ww. decyzji organu rentowego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 06.02.2017 r. znak (...) - (...) odmawiającej jej wypłaty odsetek od zasiłku chorobowego za okres od 05.03.2016 r. do 28.07.2016 r. oraz od zasiłku macierzyńskiego za okres od 29.07.2016 r. do 27.07.2017 r. Domagała się zmiany decyzji poprzez przyznanie wnioskodawczyni prawa do wypłaty odsetek od zasiłku chorobowego i macierzyńskiego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy (k. 33) wniósł o jego oddalenie. Organ rentowy zarzucił, że decyzją z dnia 01.09.2016 r. stwierdzono, że wnioskodawczyni nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym i stanowiło to podstawę do odmowy przyznania jej zasiłku chorobowego i macierzyńskiego, a więc także do wypłaty jej odsetek od tych świadczeń.

Postanowieniem z dnia 22.03.2017 r. zarządzono połączenie obu odwołań do łącznego prowadzenia i rozpoznania.

Postanowieniem z dnia 12.12.2016 r. zawieszono postępowanie wobec toczącego się przed Sądem Okręgowym w Jeleniej Górze postępowania z odwołania wnioskodawczyni od decyzji z dnia 01.09.2016 r. stwierdzającej, że wnioskodawczyni nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym.

Postanowieniem z dnia 20.12.2017 r. podjęto zawieszone postępowanie.

W wyniku równoległe toczącego się postępowania w sprawie J. G. oraz P. W. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia dnia 4 października 2017 r. zapadł przez Sądem Okręgowym w Jeleniej Górze prawomocny wyrok (sygn. akt VII U 845/16), którym Sąd Okręgowy zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 01.09.2016 r., numer (...) - (...) w ten sposób, że uznał, że wnioskodawczyni J. G. podlega jako pracownik zatrudniony na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) P. W. obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od 22.12.2015 r.

W wyniku zapadłego orzeczenia ZUS decyzją z dnia 14.12.2017 r., znak (...) - (...) uchylił decyzję z dnia 14.10.2016 r., znak (...) - (...) i przyznał J. G. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 05.03.2016 r. do 28.07.2016 r. oraz zasiłku macierzyńskiego za okres od 29.07.2016 r. do 27.07.2017 r.

W związku z powyższym Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o umorzenie postępowania.

Na rozprawie w dniu 08.02.2018 r. wnioskodawczyni podtrzymała oba odwołania. Wnioskodawczyni wskazała również, że ZUS w grudniu 2017 r. wypłacił jej zasiłek chorobowy za okres od 05.03.2016 r. do 28.07.2016 r. oraz zasiłek macierzyński za okres od 29.07.2016 r. do 27.07.2017- r. – bez odsetek.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona J. G. była zatrudniona na podstawie umowy o pracę w firmie (...) P. W. od 22.12.2015 r. w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem 7.000 zł brutto, z którego to tytułu podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu.

(**dowód** : bezsporne, a nadto: dokumenty zawarte w aktach organu rentowego, wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 4 października 2017 r., sygn. akt VII U 845/16)

Decyzją z dnia 1.09.2016 r., numer (...) - (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych we W. stwierdził, że wnioskodawczyni nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym – od 22.12.2015 r.

(**dowód** : bezsporne, a nadto: dokumenty zawarte w aktach organu rentowego)

Decyzją z dnia 14.10.2016 r. organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 05.03.2016 r. do 28.07.2016 r. oraz do zasiłku macierzyńskiego za okres od 29.07.2016 r. do 27.07.2017 r.

(**dowód** : bezsporne, a nadto: dokumenty zawarte w aktach organu rentowego)

W wyniku odwołania złożonego przez ubezpieczoną, Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze wyrokiem z dnia 4.10.2017 r. w sprawie sygn. akt VII U 845/16 ustalił, że wnioskodawczyni podlega od dnia 22.12.2015 r. obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz ubezpieczeniu chorobowemu, jako pracownik zatrudniony u płatnika składek (...). 2016 Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyroku tego nie zaskarżył. Wyrok uprawomocnił się dnia 24.11.2017 r.

W toku postępowania Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze przeprowadził szerokie postępowanie dowodowe, przesłuchał świadków oraz wnioskodawczynię, przeprowadził dowody z dokumentów przedłożonych przez P. W..

(**dowód** : dokumenty zawarte w aktach Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze w sprawie sygn. akt VII U 845/16)

Na skutek zapadłego orzeczenia ZUS decyzją z dnia 14.12.2017 r., znak (...) - (...) uchylił decyzję z dnia 14.10.2016 r., znak (...) - (...) i przyznał J. G. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 05.03.2016 r. do 28.07.2016 r. oraz zasiłku macierzyńskiego za okres od 29.07.2016 r. do 27.07.2017 r.

(**dowód** : bezsporne)

ZUS wypłacił odwołującej się w grudniu 2017 r. zasiłek chorobowy za okres od 05.03.2016 r. do 28.07.2016 r. oraz zasiłek macierzyński za okres od 29.07.2016 r. do 27.07.2017 r.

(**dowód** : bezsporne)

Skarżąca wystąpiła w dniu 02.11.2016 r. o wypłatę odsetek. Decyzją z dnia 06.02.2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych we W. wydał decyzję znak (...) - (...) odmawiającą jej wypłaty odsetek ustawowych od zasiłku chorobowego i macierzyńskiego.

(**dowód** : bezsporne, a nadto: dokumenty zawarte w aktach Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze w sprawie sygn. akt VII U 845/16, dokumenty zawarte w aktach organu rentowego)

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na dowodach z dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS oraz w aktach Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze sygn. akt VII U 845/16. Sąd dał wiarę powyższym dowodom z dokumentów, albowiem nie budziły one wątpliwości Sądu, a żadna ze stron w toku postępowania nie kwestionowała ich wiarygodności i autentyczności. Stan faktyczny w nieniniejszej sprawie nie był sporny, sporna była jedynie jego ocena prawna.

Sąd zważył co następuje:

W przedmiotowej sprawie ocenie Sądu podlegały dwa odwołania wnioskodawczyni – od decyzji odmawiającej jej prawa do zasiłku chorobowego i macierzyńskiego oraz od decyzji odmawiającej jej prawa do odsetek od tych świadczeń.

Postępowanie z odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 14.10.2016 r. znak (...) - (...) odmawiającej jej przyznania prawa do zasiłku chorobowego za okres od 05.03.2016 r. do 28.07.2016 r. oraz do zasiłku macierzyńskiego za okres od 29.07.2016 r. do 27.07.2017 r. podlegało umorzeniu na mocy przepisu art. 477 (13) § 1 i 2 k.p.c.

Na mocy przepisu art. 477 (13) § 1 i 2 k.p.c. zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd - przez wydanie decyzji lub orzeczenia uwzględniającego w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części.

Wobec ustalenia, że ZUS zmienił swoją decyzję i wypłacił wnioskodawczyni świadczenia (zasilek chorobowy i zasilek macierzyński) zgodnie z wnioskiem orzeczono jak w punkcie I sentencji.

Odwołanie w zakresie żądania odsetek jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu.

Podstawą żądania wnioskodawczyni był przepis art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2009 Nr 205 poz. 1585 ze zm.), zwanej dalej ustawą systemową, na mocy którego jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Terminy wypłaty zasiłków określa natomiast przepis art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 77 poz. 512 ze zm.), zgodnie z którym płatnicy składek, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 1, wypłacają zasiłki w terminach przyjętych dla wypłaty wynagrodzeń lub dochodów, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych bieżąco po stwierdzeniu uprawnień. Zasiłki te wypłaca się nie później jednak niż w ciągu 30 dni od daty złożenia dokumentów niezbędnych do stwierdzenia uprawnień do zasiłków. Natomiast ust. 2 powyższego przepisu stanowi, iż jeżeli płatnik składek nie wypłacił zasiłku w terminie, o którym mowa w ust. 1, jest on obowiązany do wypłaty odsetek od tego zasiłku w wysokości i na zasadach określonych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych.

W przedmiotowej sprawie stan faktyczny nie był sporny. Organ rentowy wypłacił ubezpieczonej w grudniu 2017 r. należny jej zasilek chorobowy za okres od 05.03.2016 r. do 28.07.2016 r. i zasilek macierzyński za okres od 29.07.2016 r. do 27.07.2017 r. – bez odsetek.

Okolicznością sporną w niniejszej sprawie pozostawało, czy wnioskodawczyni ma prawo do odsetek od wypłaconych świadczeń, a więc - czy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia należnego ubezpieczonej było następstwem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności.

W ocenie Sądu na tle stanu faktycznego ustalonego w niniejszej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu i wypłaceniu świadczeń na rzecz wnioskodawczyni i w sprawie występują okoliczności zwalniające zakład z obowiązku wypłaty odsetek, o których stanowi przepis art. 85 ust. 1 zdanie drugie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z jednolitym stanowiskiem orzecznictwa, podzielanym przez Sąd orzekający w niniejszej sprawie, zawarte w art. 85 ust. 1 Ustawy systemowej określenie "nie ustalił prawa do świadczenia" oznacza zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania. W tym ostatnim wypadku chodzi o sytuacje, w których organ rentowy, odmawiając przyznania świadczenia, naruszył przepisy prawa materialnego określające przesłanki nabycia prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego, przy czym dla powstania obowiązku wypłaty odsetek konieczne jest stwierdzenie naruszenia prawa przez organ rentowy prawomocnym wyrokiem sądu zmieniającym decyzję organu rentowego i przyznającym prawo do tego świadczenia (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2014 roku w sprawie sygn. akt II UK 40/14, LEX nr 1548262).

W wyroku z dnia 25 stycznia 2005 r., sygn. akt I UK 159/04 (OSNP 2005 nr 19, poz. 308), Sąd Najwyższy przyjął, że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji,

gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, zwłaszcza, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy wskazał, że w sytuacji, gdy organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję miał wszystkie potrzebne dane pozwalające na wydanie decyzji zgodnej z prawem, a po stronie ubezpieczonego nie występował obowiązek wykazania żadnych innych okoliczności uzasadniających jego wnioski, to dla obowiązku zapłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia nie mogą mieć znaczenia okoliczności dotyczące przebiegu postępowania sądowego, zwłaszcza, gdy w tym postępowaniu nie ustalono żadnych przesłanek wypłaty świadczenia, których wykazanie ciążyło na ubezpieczonym, a które nie były znane (nie mogły być znane) organowi rentowemu.

Zwrócić uwagę należy także na pogląd Sądu Najwyższego, zgodnie z którym „organ rentowy ponosi odpowiedzialność za odmowę przyznania świadczenia, jeżeli niezbędne okoliczności faktyczne uzasadniające nabycie prawa zostały ustalone w postępowaniu przed tym organem, a odmowa przyznania świadczenia jest wynikiem błędu w wykładni lub zastosowaniu prawa materialnego. W takim przypadku późniejsze wydanie prawomocnego wyroku sądu ubezpieczeń społecznych przyznającego świadczenie i wpływ tego wyroku do organu rentowego nie mają znaczenia dla biegu terminu do wydania decyzji, od upływu którego ubezpieczonemu przysługują odsetki (art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) (...)”. Ten kierunek wykładni przepisu art. 85 Ustawy systemowej jest ugruntowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Podobnie w wyroku z dnia 07 lutego 2006 r., I UK 191/05 (publ. OSNP 2007 nr 1-2, poz. 28; OSP 2007 nr 4, poz. 38, z głosem J. Jankowiaka) Sąd Najwyższy wywiódł, że z katalogu przesłanek powodujących wyłączenie odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia lub jego wypłacie należy wykluczyć błąd obciążający organ rentowy.

Przenosząc powyższe rozważania na okoliczności niniejszego postępowania stwierdzić należy, że organ rentowy wydając decyzję nr (...) z dnia 1.09.2016 r. w której stwierdził, że wnioskodawczyni nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, wypadkowemu i rentowemu oraz chorobowemu od 22.12.2015 r., a następnie wydając decyzje odmawiające jej wypłaty zasiłku chorobowego i macierzyńskiego, nie dysponował wszystkimi danymi pozwalającymi na wydanie decyzji zgodnej z prawem.

Po stronie ubezpieczonej występował obowiązek wykazania innych okoliczności uzasadniających jej wnioski. Organ rentowy nie naruszył przepisów prawa materialnego określające przesłanki nabycia prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego.

Co prawda już w toku postępowania kontrolnego Zakład Ubezpieczeń Społecznych dysponował szeregiem dokumentów, w tym umową, kwestionariuszem osobowym, kopiami miesięcznych kart ewidencji czasu pracy, kopiami list obecności, faktur Vat za szkolenia wnioskodawczyni, potwierdzeniami wykonania przelewów wynagrodzenia, kopiami zestawienia przychodów i rozchodów, a także przesłuchał ubezpieczoną, jednak dopiero w toku postępowania przed Sądem pracodawca wnioskodawczyni przedłożył (k. 61 i następne akt SO w Jeleniej Górze sygn. akt VII U 845/16) raport wynagrodzeń, wydruk zapisów K. przychodów i rozchodów za rok 2015, zestawienie K. przychodów i rozchodów za rok 2015 narastająco, a także (k. 93 i następne akt SO w Jeleniej Górze sygn. akt VII U 845/16) wydruk z (...), fakturę oraz postanowienie sądu obrazujące stan finansowy pracodawcy, kopie ogłoszeń z portali pracy. Sąd przesłuchał również szereg świadków i to ich zeznania pozwoliły na uznanie, że strony faktycznie łączył stosunek pracy, a więc – z e wnioskodawczyni podlegała ubezpieczeniom obowiązkowym.

Wyrok Sądu Okręgowego był zatem ostatnią okolicznością w sprawie niezbędną do ustalenia uprawnień ubezpieczonej. Wyrok Sądu Okręgowego uprawomocnił się w dniu 24.11.2017 r., a wypłata świadczeń nastąpiła w grudniu 2017 r. – wnioskodawczyni nie była w stanie wskazać konkretnej daty.

Powyższe ustalenia i rozważania były wystarczające dla oddalenia odwołania.

Sąd zwrócił uwagę na jeszcze jedna okoliczność stanowiącą o braku winy organu rentowego.

W przedmiotowej sprawie Sąd ustalił, że w przepisany termin przesłanki spełnienia świadczenia przez wnioskodawczynię nie były wykazane, a zatem ZUS nie mógł jednoznacznie stwierdzić nabycie jej prawa do zasiłku chorobowego i macierzyńskiego. Nie była bowiem prawomocna decyzja nr (...) z dnia 1.09.2016 r. w której organ rentowy stwierdził, że wnioskodawczyni nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, wypadkowemu i rentowemu oraz chorobowemu – od 22.12.2015 r.

Z tych względów na podstawie przepisu art. 85 ust. 1 a contrario ustawy systemowej, Sąd uznał, że organ rentowy nie jest obowiązany do wypłaty odsetek od świadczeń z tytułu zasiłku chorobowego oraz od zasiłku macierzyńskiego.

W związku z powyższym Sąd na mocy przepisu art. 477 14 § 1 k.p.c. odwołanie oddalił, o czym orzeczono w punkcie II sentencji wyroku.

Rozstrzygnięcie o kosztach sądowych zawarte w punkcie III wyroku znajduje oparcie w przepisie art. 108 k.p.c. oraz art. 113 w zw. z art. 96 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 98 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594). W toku postępowania wnioskodawca był zwolniony od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, a wydatki w toku postępowania ponosił Skarb Państwa. Z dyspozycji art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wynika, iż nie istnieją podstawy do obciążenia kosztami strony, zwolnionej od kosztów postępowania, która proces przegrała.

W związku z powyższym orzeczono jak w sentencji.